

Wieringa
bouwadvies

Uitgevoerd onderhoud Molens 2022

Eigenaar: Stichting De Groninger Poldermolens

Uitgevoerd onderhoud Molens 2022

Uitwerkingsdatum: 14 februari 2023

Status: Definitief

Opgesteld door: Wieringa bouwadvies

0595 44 31 92 – 06 55 80 85 93 – info@wieringabouwadvies.nl – wieringabouwadvies.nl
Hoofdstraat W4a, 9951 AB Winsum – KVK 02087227 – BTW 814180449B01 – NL30 RABO 0363 7279 81

© 2023. Wieringa bouwadvies, Winsum. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige schrijfwijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige manier zonder voorafgaande schriftelijk toestemming van Wieringa bouwadvies.

Inhoud

Inleiding	4
Algemeen	4
1. Koningslaagte te Zuidwolde	5
2. Krimstermolen te Zuidwolde	6
3. Langelandstermolen te Garmerwolde	7
4. Noordermolen te Noorddijk	8
5. De Palen te Westerwijtwerd	9
6. 't Witte Lam te Zuidwolde	10
7. Zilvermeeuw te Onderdendam	11
8. Kloostermolen te Garrelsweer	12
9. Meervogel te Hoeksmeer	13
10. Olinger Koloniemolen te Laskwerd	14
11. De Eendracht te Sebaldeburen	15
12. De Eolus te Den Ham	16
13. Hilmahuister te Visvliet	17
14. De Jonge Held te Leegkerk	18
15. Westerhorner te Grijpskerk	19
16. Zuidwendinger te Vierverlaten	20
17. Zwakkenburger te Niezijl	21
18. Wilhelmina te Noorderhogebrug	22

Inleiding

In het kader van de SIM (Subsidie Instandhouding Monumenten) 2019-2024 zijn in 2022 bij de molens van Stichting De Groninger Poldermolens onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. In dit rapport is te lezen welke werkzaamheden bij deze molens zijn uitgevoerd. Door middel van een kort fotoverslag wordt vervolgens een beeld gegeven van de onderhoudswerkzaamheden van de desbetreffende molens.

Algemeen

Algemene opmerkingen met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden aan de molens in het jaar 2022:

- Door Saval (Breda) zijn alle kleine blusmiddelen in de molens gecontroleerd, onderhouden en waar nodig vervangen.
- Door Hankel's Technisch Bedrijf (Wommels) zijn de bliksembeveiligingsinstallaties van de molens gecontroleerd en waar nodig zijn herstelwerkzaamheden uitgevoerd.
- De werkzaamheden aan de molens van Stichting De Groninger Poldermolens zijn begeleid door Wieringa bouwadvies.
- Een project voor de molens is in uitvoer waarbij nieuwe informatieborden bij de molens geplaatst worden.

1. Koningslaagte te Zuidwolde

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Nieman Molenbouw (Adorp) zijn diverse hekstocken vervangen, de looplatten zijn plaatselijk hersteld en de busselneuzen met remkleppen zijn hersteld. De eerder herstelde kleppen tezamen met de overige onderdelen zijn herplaatst, hierbij is de gehele zelfzwichting tevens afgesteld.
- Van de zelfzwichting zijn de lagerpennen in de buitenlooplatten vervangen. De gehele ophekking van het gevlucht is tevens hierbij geschilderd.
- De ondertaats van de koningsspil is hersteld en in de molen zijn nieuwe hekken rondom de onderbonkelaar en het vijzelwiel aangebracht.
- De gebroken planken van de waterloop in de molen zijn vervangen.

Buiten het reguliere onderhoud zijn de onderstaande restauratiewerkzaamheden uitgevoerd:

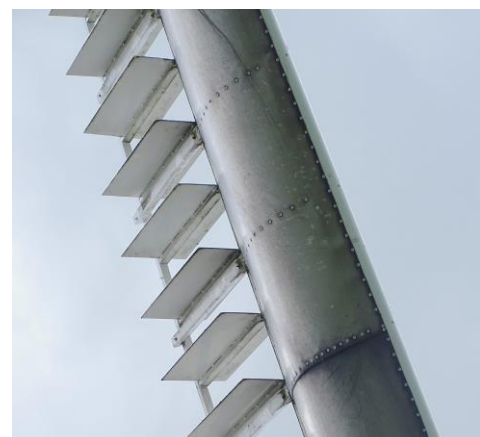
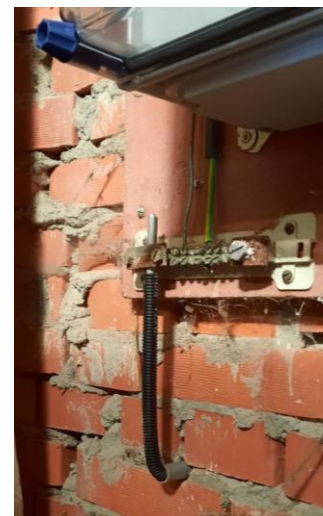
- Door Nieman Molenbouw (Adorp) is de vijzel herplaatst in de vijzelbak, de bronzen lagerpot was dusdanig uitgesleten dat deze vervangen moest worden. Het achtkant is rechtgezet en onder het tafelement en achtkantstijlen zijn nieuwe peulhouten aangebracht.

2. Krimstermolen te Zuidwolde

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Hankel's Technisch bedrijf (Wommels) is de ringleiding van de bliksembeveiliging rondom de molen plaatselijk hersteld bij de doorvoeren.
- Door A.D.H. Molenbouw (Adorp) is de beplating van de beschadigde dekker verwijderd en zijn de aangetaste puntstukken en schenkels vervangen. De bekleding is nadien opnieuw aangebracht. Van de ophekking is tevens een deel van een looplat aangelast.

3. Langelandstermolen te Garmerwolde

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door A.D.H. Molenbouw & Constructies (Adorp) is klein onderhoudswerk aan het gaande werk uitgevoerd waaronder het afstellen van de wielen, aanslaan van wiggen en aanbrengen van wouterlatten.

4. Noordermolen te Noorddijk

In het jaar 2022 zijn geringe werkzaamheden aan het onderhoud van de molen uitgevoerd, in 2022 zijn bij de Noordermolen voornamelijk de volgende restauratiewerkzaamheden uitgevoerd:

- Door A.D.H. Molenbouw & Constructies (Adorp) is de nieuwe houten vijzel, welke in 2021 in de vijzelbak geplaatst is, in zijn nieuwe lagering geplaatst van de potbalk. De potbalk is bevestigd op de nieuwe rugbalk.
- Door Aannemingsbedrijf W. Stienstra & ZN. BV (Metslawier) is de duiker t.b.v. de kruispeilen voor de molen geplaatst.
- Door SGS Nederland (Spijkenisse) zijn de stuiknaden van de roeden gecontroleerd. Bij de controle zijn er gebreken in de lassen waargenomen en hierdoor afgekeurd.

5. De Palen te Westerwijtwerd

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Pettinga Glas- en Schilderwerken (Winsum) is de achterzijde van de kap, staartconstructie, kistramen en kozijnen in de onderbouw schoongemaakt en geschilderd.
- Door SGS Nederland (Spijkenisse) zijn de stuiknaden van de roeden gecontroleerd. Bij de meting van de lussen zijn geen gebreken waargenomen.

6. 't Witte Lam te Zuidwolde

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Cor Pettinga Glas- & Schilderwerken (Winsum) is de staartconstructie en het achterkeuvelens schoongemaakt en is het schilderwerk bijgewerkt.
- Door Nieman Molenbouw (Adorp) is het toegangshek hersteld en is het gaande werk in de molen afgesteld.
- Door Hoekstra Bedrijfshygiëne (Tijnje) zijn hout aantastende insecten, glanzende houtmier, in de achtkantstijlen bestreden.

7. Zilvermeeuw te Onderdendam

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

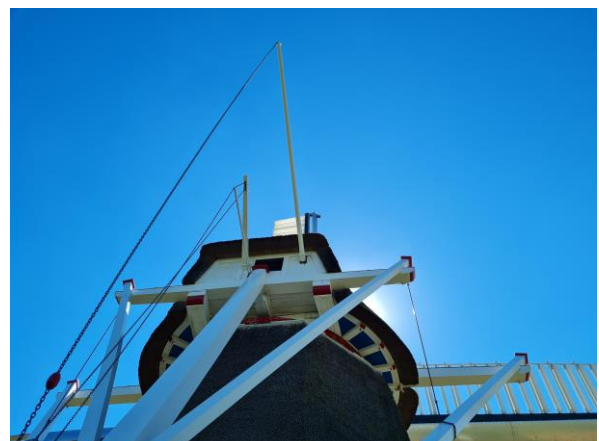
- Door Sommer Schilderwerken (Emmen) is het gevlucht schoongemaakt en is de staartconstructie tezamen met het achterkeuvelens geschilderd.

8. Kloostermolen te Garrelsweer

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Cor Pettinga Glas- & Schilderwerken (Winsum) is het schilderwerk van de staartconstructie en kozijnen, ramen en deuren bijgewerkt.
- Door Hoekstra Bedrijfshygiëne (Tijnje) is een oppervlaktebehandeling tegen hout aantastende insecten uitgevoerd.

9. Meervogel te Hoeksmeer

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door A.D.H. Molenbouw & Constructies (Adorp) is het frame in één van de remkleppen een van de Van Bussel-stroomlijneus hersteld tezamen met het herstellen van het bedieningsmechanisme in de remklep.
- Door A.D.H. Molenbouw & Constructies (Adorp) zijn de wiggen en kammen van het gaande werk onderhouden en waar nodig opnieuw bevestigd. Eén gebroken kam van het bovenwiel is vervangen.

Voor de Meervogel is een restauratieplan in het kader van de GRRG (Groot onderhoud waaronder Restauratie Rijksmonumenten Groningen) bij de provincie Groningen aangevraagd en geschikt voor de restauratie van het gevluucht.

10. Olinger Koloniemolen te Laskwerd

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Nieman Molenbouw (Adorp) zijn de roeden doorgehaald en is het deel uit de askop geconserveerd.
- Door Nieman Molenbouw (Adorp) is schilderwerk aan de staartconstructie uitgevoerd en is een stormluik vervangen.
- Door SGS Nederland (Spijkenisse) zijn de stuiknaden van de roeden gecontroleerd. Bij de meting van de lussen zijn geen gebreken waargenomen.

11. De Eendracht te Sebaldeburen

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Nieman Molenbouw (Adorp) is de verbinding tussen de voeghouten en kruiring bijgewerkt.
- Door HB Service (Sebaldeburen) is het vjzeldek onderhouden. Van het achtkant is plaatselijk het metsel- en voegwerk hersteld.

12. De Eolus te Den Ham

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Molenmakersbedrijf Molema (Heiligerlee) is de door houtrot aangetaste penbalk vervangen, hierbij is het gaande werk tevens afgesteld.
- Door Molenmakersbedrijf Molema (Heiligerlee) zijn de roedewiggen opnieuw vastgezet en geborgd middels de spitijzers.
- Door Nieman Molenbouw (Adorp) is het taatslager van de koningsspil onderhouden waarbij het brik vervangen is. De onderbonkelaar en het vijzelwiel zijn nadien opnieuw afgesteld. Alle wiggen van het gaande werk zijn nagezien en waarnodig aangeslagen en voorzien van wouterlatten.

13. Hilmahuister te Visvliet

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Nieman Molenbouw (Adorp) zijn diverse kammen doorbout, enkele kammen zijn vervangen.
- Door Cor Pettinga Glas- & Schilderwerken (Winsum) is het schilderwerk van het gevlucht en de staartconstructie bijgewerkt.

Voor de Hilmahuistermolen is een restauratieplan in voorbereiding voor het gevlucht en de kapconstructie. De restauratiesubsidie zal aangevraagd worden in het kader van de GRRG (Groot onderhoud waaronder Restauratie Rijksmonumenten Groningen) bij de provincie Groningen.

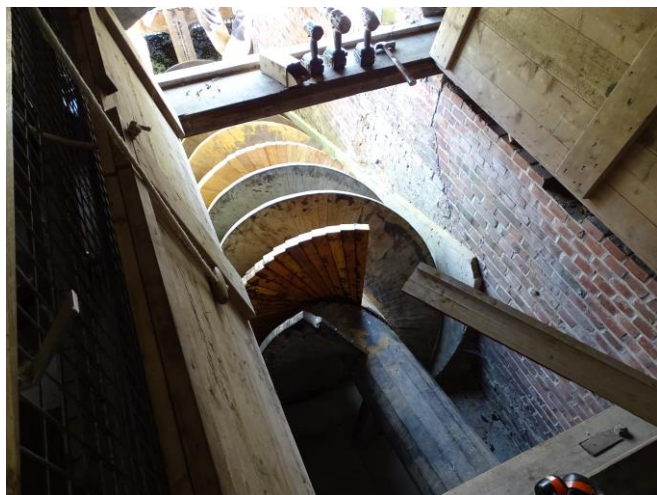

14. De Jonge Held te Leegkerk

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Nieman Molenbouw (Adorp) zijn de ontbrekende bouten van de busselneuzen aangevuld. De toegangsdeur van de molen is tevens hersteld.
- Door Dijkstra Molenbouw & Restauratie (Sloten) is de houten vijzel hersteld, hierbij is een gang duigen vervangen in de bestaande houten vijzelbalk. Na de werkzaamheden is de gehele vijzel opnieuw behandeld.

Voor de Jonge Held is een subsidieaanvraag ingediend in het kader van de GRRG (Groot onderhoud waaronder Restauratie Rijksmonumenten Groningen) bij de provincie Groningen voor het restaureren van het gevlucht. De bekendmaking van de GRRG-beschikkingen zal in april 2023 gepubliceerd worden.

15. Westerhorner te Grijpskerk

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Nieman Molenbouw (Adorp) zijn stormschades aan het gevlucht hersteld, hierbij is tevens de zelfzwiching opnieuw afgesteld. Door Nieman Molenbouw zijn tevens herstelwerkzaamheden aan de deuren en spruitluiken uitgevoerd. Het gaande werk afgesteld.
- Door Cor Pettinga Glas- & Schilderwerken (Winsum) is het schilderwerk van de staartconstructie schoongemaakt en bijgewerkt.

16. Zuidwendinger te Vierverlaten

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Nieman Molenbouw (Adorp) zijn kammen van verschillende wielen vervangen. Tevens zijn door Nieman Molenbouw de aangetaste voorzomen, wind- en steekborden vervangen. Het gehele gaande werk is aansluitend afgesteld.
- Door Cor Pettinga Glas- & Schilderwerken (Winsum) is het schilderwerk van de staartconstructie en het achterkeuvelens schoongemaakt en bijgewerkt.

17. Zwakkenburger te Niezijl

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Nieman Molenbouw (Adorp) is het toegangshek naar de molen hersteld. Het gaande werk in de molen is tevens door Nieman Molenbouw geheel afgesteld waarbij de wiggen zijn voorzien van nieuwe wouterlatten.
- Door Koning Molenzeilen (Stiens) zijn de molenzeilen onderhouden.
- Door Cor Pettinga Glas- & Schilderwerken (Winsum) is het schilderwerk van de gehele molen plaatselijk bijgewerkt.

18. Wilhelmina te Noorderhogebrug

In het jaar 2022 is het volgende onderhoud aan de molen uitgevoerd:

- Door Nieman Molenbouw (Adorp) is de lagering in de zwichtslede hersteld.
- Door Sommer Schilderwerken (Emmen) is de gehele staartconstructie tezamen met het achterkeuvelens, kozijnen, ramen deuren, luiken en het stellinghek geschilderd.

